

Provinciale Ontmoetingsdagen

Het Jaar van de Kleuter doet na de paasvakantie alle provincies aan. De Ontmoetingsdagen tonen goede praktijkvoorbeelden uit jouw provincie. Je kan sessies volgen over multimediale communicatie, bewegen, schoolorganisatie, kleuterparticipatie, internationalisering, technologie, vertelassen, ouderbetrokkenheid... Het onderwijsveld en externe partners ontmoeten er elkaar. Deelnemen is gratis, het aantal plaatsen is beperkt. Schrijf je in op www.ond.vlaanderen.be/jaarvandeikleuter

- Maandag 7 april Antwerpen
- Dinsdag 8 april West-Vlaanderen
- Maandag 14 april Vlaams-Brabant
- Woensdag 16 april Limburg
- Donderdag 17 april Oost-Vlaanderen

De tip van juf Berlinda:

'Het gebeurt in mijn klas niet zo vaak dat een kleuter echt te laat komt.'

'Ik ben vanaf half negen in de klas. De kinderen die er dan zijn kiezen elk een boekje en ik zit tussen hen in. Dat geeft ons een tiental minuten inlooptijd voor de gezamenlijke activiteiten starten. Terwijl een ander kind met zijn ouders zijn jas weghangt en boekentas leegmaakt, kijk ik met de aanwezige kleuters al in boekjes. Daardoor hebben ouders die om 8.38u binnenkomen niet meteen het gevoel dat ze te laat komen. Die leesbevordering is niet gestart om laatkomers op te vangen, maar omdat het zo makkelijker is om contact te houden met de ouders. Mama of papa komt met zijn kleuter tot in de klas.'

Lees het interview met Juf Berlinda in de inleg 'Kleuters naar school' in je Klasse van deze maand. Voor uitgebreide interviews kan je terecht op www.ond.vlaanderen.be/jaarvandeikleuter

Starterspakketten: Voorraad op!

Jullie bestelden massaal Startersboekjes en vertelkaarten voor instappende kleuters. Daardoor is de voorraad bij de Cel Publicaties voorlopig uitgeput. Blijkbaar hebben de meeste scholen meer boekjes besteld dan ze eigenlijk nodig hebben. Dat is uiteraard niet de bedoeling. Het Startersboekje en de vertelkaart zijn enkel voor kleuters die voor het eerst naar school gaan. Het is ook niet nodig om nu al voor volgend schooljaar te bestellen. De Startersboekjes worden nu bijgedrukt, maar de levering kan nog een tijdje op zich laten wachten. Wie nog geen exemplaren bestelde, kan dat alsnog doen. Ook wie te veel bestelde kan contact opnemen om het gevraagde aantal te verminderen.

Het 'Startersboek: naar de Kleuterklas' van Klasse voor Ouders wil ouders laagdrempelig informeren over de kleuterschool. Bij het Startersboek hoort een kleurrijke vertelkaart waarmee ouders met hun kind over de klas kunnen praten. Scholen kunnen het bestellen op www.ond.vlaanderen.be/publicaties om uit te delen bij de inschrijvingen. Kind en Gezin zal ook met de starterpakketten werken bij de huisbezoeken aan niet-ingeschreven kleuters.

Een vlieg in de Kleuterklas

Keek jij al mee met Peter Adriaenssens binnen in de klas van juf Patricia? Het filmpje 'Een vlieg in de Kleuterklas' van TV.Klasse wil ouders informeren over wat er in de kleuterklas gebeurt en waarom. Het filmpje is meteen ook een eerbetoon aan alle kleuterjuffen! Je kan dit filmpje (13') downloaden om te gebruiken op Open Klasdagen, ouderavonden...

www.klasse.be/leraren Het staat ook op youtube.com/toklasse En weldra volgen er nieuwe afleveringen van "Een vlieg in de kleuterklas". Volg het op www.klasse.be

In de spotlights

Hallo kleuterjuf of meester, directeur, kinderverzorger, ...

Bij mij geen overvol klasje. Na Pasen zal het nochtans andere koek zijn. Dan word ik misschien één van de overstresste kleuterjuffen (en hier en daar een meester) waar de kranten de voorbije maanden vol mee stonden. Telefacts wijdde er zelfs een reportage aan.

De media pikken er meestal de extreme gevallen uit. Momenten als jasjes aandoen of spelen in de turnzaal zijn altijd hectisch, hoeveel kleuters je ook hebt. Volgens mij gaat nog steeds elke kleuterjuf naar huis met de gedachte 'Ik heb vandaag leuke dingen gezien.' Dat blijkt uit jullie enthousiaste reacties via mail. We doen onze job toch zo graag!

An Van Meerbeek kreeg vorig jaar de symbolische titel van Leerkracht van het Jaar. Zij staat in de peuterklas in de gemeentelijke basisschool 't Centrum in Rotselaar.

Maar de hulpkreten in mijn inbox zijn ook niet mis te verstaan. Daarom een oproep naar kleuterjuffen die in grote klassen staan waar het wel vlot gaat! Hoe pakken jullie het aan waardoor pakweg 30 kleuters haalbaar zijn? Werk je met een doorschuifstelsel? Krijg je veel hulp van een zorgjuf? Heeft jouw school uren gewisseld met de lagere school? Mail het naar an.vanmeerbeek@pandora.be

Ik heb honderden mails van jullie gekregen. De meest voorkomende heb ik voorgelegd aan de minister. Binnenin vinden jullie het interview. Aan de koffietafel is zo'n minister toch heel anders dan op tv. Hij heeft zijn tijd genomen om alles begrijpelijk uit te leggen. Stilaan krijg ik wat inzicht in het beleid.

De minister zou moeten weten hoe het er in de praktijk aan toe gaat. Maar wij als kleuterjuffen weten soms ook te weinig wat er in Brussel gebeurt. Het wordt dan ook zo moeilijk uitgelegd, die decreten, die procenten, die coëfficiënten... Een kleuterjuf heeft geen tijd om 's avonds de website van het ministerie uit te pluizen!

Ik wens je alvast veel tijd toe om deze nieuwsbrief te lezen!

Groetjes

An

An Van Meerbeek, Kleuterjuf van het Jaar, is ambassadrice van Het Jaar van de Kleuter. Zij bundelt voor jou de belangrijkste informatie en nieuwtjes. Laat jij deze nieuwsbrief ook lezen aan je collega's? Je kan deze én de vorige editie downloaden op www.ond.vlaanderen.be/jaarvandeikleuter

4300 niet-ingeschreven kleuters

Iets meer dan 4300 kleuters zijn niet ingeschreven in een school. Het gaat om ongeveer 2,2 procent van de Vlaamse kleuters.

In de provincies Limburg, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen is minder dan 1,5 procent van de kleuters niet ingeschreven in een school. In de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant loopt dat op tot 2,5 en 2 procent.

Hoe ouder de kleuters, hoe vaker ze zijn ingeschreven in een school. Van de 2,5-jarigen blijft 7,2 procent niet ingeschreven in de instapklas. In de eerste kleuterklas is dat 2,5 procent, in de tweede kleuterklas nog maar 1,7 procent. In de derde kleuterklas is het aantal niet ingeschreven kleuters nog maar 1,5 procent.

417 extra krachten

Sinds de start van het Jaar van de Kleuter zijn 417 extra voltijdse krachten aan het werk, verdeeld over verschillende mensen. Het gaat om

- 157 voltijdse kleuterjuffen en -meesters voor onderwijs en lichamelijke opvoeding voor instappers
- 157 voltijdse kleuterjuffen en -meesters voor scholen met veel kansarme kleuters (= GOK+)
- 78 voltijdse zorgcoördinatoren die in de scholengemeenschap het beleid rond kleuterparticipatie vorm geven (= Zorg+)
- 25 pedagogische begeleiders die scholen met veel anderstalige kleuters ondersteunen

“Waar blijven die kleinere klassen?”

Eén tafel, twee koppen koffie. Een minister en de Kleuterjuf van het Jaar.

Vijf vragen, één interview.

Sinds ik een oproep deed voor suggesties voor een beter kleuteronderwijs, hebben honderden mensen uit het kleuteronderwijs mij gemailld. Twee vragen die veel met elkaar te maken hebben, komen frequent voor: **Waarom moeten niet alle kinderen zindelijk zijn vooraleer ze naar de kleuterklas komen? Of waarom krijgen we niet meer uren kinderverzorgster?**

Minister Vandebroucke: ‘Mensen spreken me daar vaak over aan. Ik kan me inbeelden dat het moeilijk wordt om je opvoedkundig werk te doen als je de hele tijd pampers staat te verversen. We moeten inderdaad tegen de ouders durven zeggen dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor de zindelijkheidsstraining van hun kind. Ze mogen dat niet op de kleuterjuf afwentelen. Aan de andere kant: dit probleem los je niet op met één besluit van de Vlaamse regering.’

Er zijn zoveel verschillende situaties dat het geen zin heeft om te beslissen dat pamperkindjes per definitie de school niet binnen mogen. De meeste kleuterjuffen of –meesters hebben er ook geen probleem mee als er eens een kleuter in zijn broek doet. En van sommige kinderen die nog niet zindelijk zijn, kan je toch net zeggen dat het nuttig is voor hen om naar de kleuterschool te gaan. Dit is een kwestie van overleg met de ouders, van hen vragen om begrip te hebben voor de scholen die vragen dat je kind zindelijk is.

Ik had voor het Jaar van de Kleuter toch een redelijke som geld te verdelen en ik heb lang getwijfeld wat ik met het geld zou doen. Mensen die me adviseerden zeiden me soms: ‘Zet in op die kinderverzorgsters’. Anderen zeiden: ‘Richt toch eerder je aandacht op het opvoedkundige. Zet je geld in op de rol van kleuteronderwijzer.’ Kiezen is delen en ik heb voor het laatste gekozen. Ik zet in op het ondersteunen van de kleuteronderwijzers. Op een soepelere regeling voor de instapklasjes, op het ondersteunen van scholen met GOK-leerlingen, op het ondersteunen van scholen met veel anderstalige kleuters... Maar dat ik hiervoor kies, wil niet zeggen dat ik die andere nood niet voel. Of dat die er niet is. Ik sluit niet uit dat er in een volgende regeerperiode een

andere keuze gemaakt wordt, wanneer nog eens extra geld beschikbaar is.’

Af en toe krijg ik een noodkreet in mijn mailbox: ‘Ik heb 35 kleuters in de klas! Ik kan het niet meer aan! Waarom worden onze klassen niet gesplitst?’. Hoe komt het dat er zo ‘n grote kleuterklassen blijven bestaan in het Jaar van de Kleuter?’

Vandebroucke: ‘Soms neem je een maatregel om een probleem aan te pakken en is het gevolg dat men het probleem daardoor net scherper ziet. En dan loopt de emmer over. Ik begrijp dat het ondoenbaar is om in een klas met 35 kleuters te staan. Dan zeg je: ‘Minister, los jij dat nu eens op en splits die kleuterklassen!’ Maar als je op mijn stoel zit, begrijp je dat het niet zo eenvoudig is.’

Veel mensen herinneren zich niet meer dat er vroeger een splitsingsnorm bestond. Die is afgeschaft in de jaren ‘80 omdat hij zoveel frustratie opriep.

Veel mensen herinneren zich niet meer dat er vroeger een splitsingsnorm bestond. Die is afgeschaft in de jaren ‘80 omdat hij zoveel frustratie opriep. Als je 25 kleuters had en er kwam er eentje bij, dan kreeg je er meteen een voltijdse leerkracht bij. Het nadeel daaraan was, dat als je 26 kleuters had en

er viel er eentje af, dat je dan een voltijdse leraar kwijt was! Dat systeem was grillig en dus onrechtvaardig.

Een tweede nadeel was dat het systeem geen rekening hield met de gemiddelde grootte van de andere kleuterklasjes. Scholen speelden dat soms uit als handigheidje: we houden de andere kleuterklasjes klein en maken het instapklasje groot, dan krijgen we een extra leerkracht. Die twee nadelen zorgden er voor dat soms de scholen zich bedrogen voelden, soms wij ook. De scholen riepen er echt om om de splitsingsnorm af te schaffen. Nu vragen ze er weer om. Maar als ik dat medicijn invoer, dan gaan er veel hoofdpijn krijgen.

Daarom voerden we in de jaren ‘80 een lestijdenpakket in dat meegroeit met het aantal leerlingen. Met de nieuwigheid dat de directie beslist hoe ze die lestijden aanwendt. Dat wil zeggen dat je als onderwijzer afhankelijk van de directeur en dat het niet zo simpel moet zijn voor een directeur om die lestijden te verdelen. Een

doorschuifstelsel waarbij rijpere kleuters naar volgende klasjes laat overgaan is dikwijls de beste oplossing.

Ik weet het, dat is makkelijker aan tafel uitgelegd dan in de praktijk toege-

past. Maar het lijkt me niet onmogelijk. Op de Provinciale Ontmoetingsdagen rond kleuterparticipatie plannen we vorming rond zinvol en creatief omgaan met het lestijdenpakket. Want ik krijg die klachten over te grote instapklassen vooral uit scholen waar de instapklas veel groter is dan de andere klassen. Ik blijf er bij dat het beter is een directeur het beleid te laten voeren dan dat een minister de school bij het handje neemt en zegt ‘Nu wordt die klas hier gesplitst en krijg je een leraar bij’. Al vraagt dat beleid voeren veel overleg van de schooldirecteur.

De discussie over de instapklasjes is dezelfde. Ook hier is er een systeem dat de lestijden geleidelijker geeft. Nu krijg ik dikwijls de vraag: ‘Wat moeten wij met die 2 lestijden?’ Maar het alternatief is een fors pakket in één keer. Alleen, dat geef je pas aan de limiet, niet vóór de limiet.

Ik wil het systeem na dit jaar evalueren. Het is nog te vroeg om te zeggen welk systeem het beste is. Ik moet mij afvragen: ‘Wat zou ik vinden als ik een juf was?’

Maar juffen zouden ook eens kunnen denken: ‘Wat als ik minister was? Welk systeem zou ik kiezen?’ Bovendien is dit budget voor ons een emmer vol, hoor, die wij uitgieten. Maar op de scholen komen er natuurlijk maar druppels aan.

Ik merk aan mijn mails dat de kleuteronderwijzers bezorgd zijn dat ‘alle centjes weer naar Brussel en Antwerpen gaan. Wij hebben ook problemen hoor!’

Vandebroucke: In de landelijke gemeenten zijn er natuurlijk ook kinderen met ontwikkelingsproblemen, kinderen in armoede... Maar de realiteit is dat die er nog veel meer zijn in pakweg Antwerpen of Mechelen dan in bijvoorbeeld Rotselaar. En daar moeten we rekening mee houden. Anders creëren we nog méér problemen. Dit is moeilijk uit te leggen want iederéén staat voor problemen in zijn klas. En het siert onze kleuterjuffen en –meesters dat ze dat zien en dat ze een hart heb-

ben voor hun kleuters. Maar als je te maken krijgt met ouders die niet weten wat een school is, die de taal niet spreken, dan is dat toch wat anders dan wat je meestal meemaakt ‘op den buiten’. Het is maar normaal dat we daar extra inspanningen voor doen. Dit zal een punt van discussie blijven. Maar je moet als minister denken: ‘Als ik één euro heb, waar zou ik die best inzetten?’

Ik weet er zelf niet zoveel van, maar naar het schijnt is een kleuter geen voltijdse lestijd waard. Waarom die coëfficiënt van 0,80?

Vandebroucke: Het klinkt raar: Een kleuter telt maar voor 0,80 mee. Daar is een historische verklaring voor. Men ging er van uit dat een kleuter minder aanwezig was. Nu voer ik een beleid dat kleuters regelmatig aanwezig moeten zijn. Dat staat daar natuurlijk een beetje haaks op. Er zijn 2 mogelijke reacties op. Ofwel gaan we die 0,8 verhogen. Dat noem ik in de breedte werken. Dat vind ik in de huidige omstandigheden een beetje blind. Ofwel gaan we specifieke maatregelen nemen die zeer gericht zijn en die samen effect hebben: de kinderverzorgers, de extra lestijden LO, de versoepeling van de regeling van de instapklasjes, extra GOK-omkadering, tweedelijns-ondersteuning, Zorg+,... Dat noem ik selectieve maatregelen: sommige scholen zullen die meer dan anderen voelen.

We nemen nu al 6 jaar selectieve maatregelen. Ik blijf bij die keuze. Omdat ik bepaalde dingen wil onderlijnen

We nemen nu al 6 jaar selectieve maatregelen. Ik blijf bij die keuze. Omdat ik bepaalde dingen wil onderlijnen: dat bv. scholen met veel anderstalige kleuters meer problemen hebben, dat de scholengemeenschap een gemeenschappelijke aanpak voor kleuterparticipatie zou moeten hebben. Ik geef signalen. Zoals bijvoorbeeld met die instapklasjes: zoek als school naar een soepeler doorschuifstelsel. Die signalen geven we minder als we in de breedte werken. Ik wil mij daar niet achter wegsteken, maar nogmaals: de directeur speelt hierin een belangrijke rol. Wat wij geven is eigenlijk één pakket aan een hele basisschool. Ik wil dat de school nadenkt: ‘Hoe wenden wij in onze situatie dat lestijdenpakket het best aan? Wat is ons beleid?’